

Olyan szelíd, mint a ma született bárány! A képen látható kis állatok Gyomán, a Körösi Állami Gazdaság juhászatában jöttek a világra, egy-két naposak, és valóban igen szelídek
Fotó: Veress Erzs

Dollárpótló hulladék

Ugy tűnik, hogy a fejlődés átkerülhetetlen velejárója a hulladék állandó, rohamos növekedése. A környezetvédelem ennek hatására már régóta felismerte, küzd is ellene. Csakhogy a hulladékkal — különösen a műanyagból levőkkel — nem olyan egyszerű felvenni a harcot.

Rádásul nemcsak a műanyag hulladék elpusztítása drága dolog, hanem értékes maga a hulladék is. Az legelőször újra feldolgozható, csak éppen tudni kell, mit, és hogyan. A hazai műanyag-hulladék-mentés legfőbb problémája is ezzel a két szóval volt hosszú ideig kifejezhető.

Felesleges import

A szarvasi PLASTOLUS Szövetkezet kezdettől fogva műanyagot dolgozott fel. Hamar rájöttek arra, hogy az iparban sok, értékes pvc-hulladék keletkezik. Ez a pvc nemcsak az akkor még importból beszerzett pvc-por tartalmazta, hanem nagy mennyiségű lágyítót és színezőanyagot is. Megkezdtek tehát a hulladékok begyűjtését és feldolgozását.

Hazai tapasztalatok ezen a téren egyáltalán nem voltak. Öt évig tartott, amíg megtanulták a szakmát, és a hulladékból igazán jó, piacépítő termékeket tudtak gyártani. Először csak fóliát hengereltek, ezt ők maguk használták fel tasakokhoz, mapapaparitókhoz. Később már komolyabb műszaki színvonalú gyártmányok előállítására is vállalkoztak. Ehhez az alapot egy szerencsés találkozás adta meg.

A Magyar Kábel Művek belfőldre és exportra rengeteg kábelt készít. Ezek között óhatatlanul van selejtes is. Világos, hogy az értékes színésfémeket nem lehet kidobni, ezért kifejlesztették a műanyag szigetelőből a fémeket, azt újra feldolgozták, a műanyagot elégették. Ugyanakkor, miközben a sok műanyag füstté vált, gyakorlatilag ugyanannyi pvc-ből készült kábelszalagra volt szükségük. A megoldás így szinte önként kínálkozott, a felesleges pvc újrafeldolgozásával állítsák elő a szigetelésre kitűnően megfelelő kábelszalagot.

A PLASTOLUS vállalkozott a feladatra, s nagyon jól megoldották a leckét, és ez mindenkinek kedvező. A hazai gyártású pvc-por „kemény” cikk, kitűnően elad-

ható tőkés piacokon is. Ha tehát hulladékból készül a kábelszalag, akkor nagyobb mennyiséget lehet exportra felajánlani.

De olcsóbb is a szarvasiak terméke. Az új szalaghoz csak az alapanyag 30 forintba kerül kilogrammonként, ehhez jön még a lágyítók, adalékok és a munka költsége. Hulladékból a késztermék kerül kilogrammonként 25 forintba, de ebből a kábelgyártó még levonhatja azt az összeget, amelyet a szövetkezet fizet nekik, amikor megvásárolja a náluk már semmire sem jó műanyagot.

Keresett szőnyeg

A kábelszalag a legjelentősebb tétele a hulladékok újrahasznosításának. Tavaly a 250 ezer kilogramm feldolgozott pvc-hulladékból 180 ezer kilogramm kábelszalag készült. Jelentős tétel volt a pvc-fólia 70 ezer kilogrammos mennyiséggel. Ezek mellett szinte eltörpült a pvc-padlószőnyeg, a maga 2 tonnával.

Nem azért készítettünk ilyen kevés pvc-szőnyeget, mert nem volt rá igény, hanem ennyire futotta csak a kapacitásunkból — mondotta Hódsági Ferenc, a szövetkezet műszaki vezetője. — Ezt az is bizonyítja, hogy az idén visszaesett a kábelszalag-rendelés, szeptemberig csak 40 ezer kilogrammot kértek tőlünk. Kapacitásunkat átcsoportosítottuk, és pvc-szőnyegből 8 hónap alatt 70 ezer kilogrammyit adtunk át a kereskedelemlennek. Ez az óriási igény jól jelzi, hogy érdemes és hasznosítani a pvc-hulladékokat.

Ennek a tevékenységnek az eredménye számokban is kifejezhető. Kilogrammonként mintegy 30 forinttal olcsóbb a felhasználónak, és ehhez jön még mintegy 15 forintnyi népgazdasági haszon, ami azáltal keletkezik, hogy nem kell annyi lágyítót importálni behozni, és elmaradnak a megsemmisítés költségei. Mindezek mellé társul jóformán csak úgy, pluszként az, hogy a szanaszét heverő, vagy elégettett műanyagok nem szennyezik a környezetet.

A továbblépés feltétele

Ennyi előny után nyilván felmerül a kérdés: hogyan tovább? Nos, a szövetkezet részéről egyértelmű a válasz, tovább haladnak az eddigi

irányban. Fokozni kívánják a pvc újrafeldolgozását, és keresik a felhasználás újabb és újabb lehetőségeit.

Egyet máris találtak. A kábel drága termék, világos, hogy a vevő sérülésmentesen szeretné megkapni. A tekinthető kábelhozamát sokféle szállító járművön jut el céljához, védeni kell ezért a káros behatásoktól. A külföldi vevők megkövetelik, hogy műanyaggyártó burkolják a kábeldobot, így nem sérül meg a szélén levő me- netek sem.

Eddig többféle eljárással próbálkoztak. Körcikkekkel kivágtott pvc-hullámlémet, hegesztett fóliákat és más hasonlókat alkalmaztak. Ezek drágák és nehezen kezelhetőek voltak. A PLASTOLUS-nál kifejlesztettek egy olyan fóliát, mely pvc-hulladékból készült, akkora méretű, mint a kábeldob, és egyetlen mozdulattal felrögzíthető. És mivel a vevő ezt is megfizeti, világos, hogy jó üzlet dollárért eladni a hulladékot.

A továbblépés másik feltétele, hogy legyen elegendő újr felhasználható pvc-hulladék. Ennek biztosítására a Magyar Kábel Műveken kívül a Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalattal állnak kapcsolatban. E két nagyüzem összesen mintegy 250 ezer kilogramm hulladékot tud adni. Most tárgyalnak a győri GRABOPLAST Műbör-gyárral, hogy az ott keletkező jelentős mennyiségű hulladékot is megvásárolják. Ha ez a tárgyalás és a többi folyamatban levő sikerrel zárul, akkor érdemes lesz fejleszteni az újrafeldolgozókapacitást.

A felhasználói igény ugyan- is óriási. Csak a kábelmű-vek 240 ezer kilogramm kábelszalagra jelentette be igényét a jövő évben. Emellett a kereskedelem 100 ezer kilogrammyi padlószőnyeget szeretne kapni, és hasonló mennyiségű pvc-fólia is kellene. Ha ezeket mind sikerülne újrafeldolgozással elő-állítani, ez dollármilliókat jelentene a népgazdaságnak.

Sajnos azonban a pvc-hulladék begyűjtése és eljuttatása az újrafeldolgozás helyére ma még megoldatlan. Így sok helyen elégetik, eltemetik, vagy egyszerűen csak kidobják. És miközben azon török a fejüket: hogyan szabaduljanak meg a szá- mukra csak nyugót jelentő loptomól, nem gondolnak arra, hogy tulajdonképpen dollárt dobnak ki az ablakon.

Lónyai László

Válaszút előtt a Battonyai Asztalosipari Szövetkezet

A Battonyai Asztalosipari Szövetkezet megalakulása óta ajtókat, ablakokat gyárt. Ebben az évben ajtóból 36 ezret, ablakból 24 ezret készítettek. Termékeik többségét az Alföldi TŰZÉP Vállalat „közreműködésével” értékesítik. Az elmúlt években a társasházépítők megrendeléseinek is igyekeztek eleget tenni. A szövetkezet azonban az egyedi megrendelések alig 40 százalékát fogadta el. A többletermeléshez ugyanis korszerűbb gépek, vagy legalábbis több munkás kélett volna. Mivel ez utóbbiak közül egyik sem állt, áll rendelkezésre, kénytelenek voltak a megrendelők többségének nemet mondani.

Az utóbbi években több kísérletet tettek más termékek gyártására, és a lakossági javítószolgáltatás bővítésére. Ezért is készítik most a szövetkezet üzemében a Medicor Művek gyáregységének orvosi műszerek tárolására alkalmas ládákból kétezret. Ami pedig a javítószolgáltatás fejlesztését illeti, annak egyik legnagyobb akadálya, hogy kevés dolgozója van a szövetkezetnek.

Eddig elképzeléseink megvalósulását megnehezítették a körülmények. Dolgozóink egy része „elhagyta” a szövetkezetet. A község nagyvívű üzemek több pénz tudnak fizetni. Az idén huszonketten mentek el, de mindez önmagában még nem okozna különösebb gondot, ha a távozó munkásokat termékekenyeber gépekkel tudnánk pótolni. Erre azonban hat év óta nincs lehetőségünk. Új gépek vásárlásához szükséges támogatásra eddig csak ígéretet kaptunk a Békés megyei KISZÖV vezetőitől — mondta

Fortuna István, a szövetkezet elnöke.

Mindamellett, hogy a szövetkezetben dolgozók száma csökkent, a termelés jelentős mértékben nő 1980-ban az asztalosipari szövetkezetben. Tavaly még csak 27 ezer ajtót gyártottak, 9 ezerrel kevesebbet, mint amennyit reális számítások szerint az idén értékesíteni fognak. A termelés növekedése belső átszervezésnek, a jobban szervezett munkának köszönhető. Az egy főre jutó termelési érték az elmúlt év első félévéhez viszonyítva 1980. első felében 45 ezer forinttal volt több. S miközben a szövetkezet vezetőit a tartalékok feltárása foglalkoztatta, a TŰZÉP-vállalat bejelentette, hogy a kereslet csökkenése miatt jövőre csak 25 ezer ajtót vesz át.

Egyetlen elfogadható megoldás kínálkozik számunkra. Újtermékek gyártását kell elkezdünk, ha azt akarjuk, hogy a szövetkezet talpon maradjon. A társasházépítők megrendelése alapján ugyan bővíthetnénk az ajtók és ablakok gyártását, de ezek előállítását jelentősen megnöveli a költségeket, amelyeket az eladási árba nem számíthatunk be. Ez tehát számunkra nem a legjobb üzlet — magyarázta az elnök.

A termékszerkezet módosításának előszakszát élő szövetkezet tárgyalásokat folytat a TANÉRT Vállalattal. Eszerint iskolai felszereléseket gyártanak majd, ez biztos „megélhetést”, piacot jelentene. Ez lenne az egyik megoldás. A másik pedig, hogy Békés megye három ipari szövetkezetével kooperációban bútort gyártanak. Ez a tevékenység a tervek szerint a termelési

érték mintegy felét tenné ki. A sarkadi építőipari, a békésbani építőipari, a szarvasi bútortipari és a Battonyai Asztalosipari Szövetkezet svéd megrendelésre készítenék a bútort. Ehhez azonban Battonyán még hiányoznak a feltételek.

A szövetkezetben 1974 óta nem volt beruházás. Berendezéseink elavultak. Hiába fizettük eddig a KISZÖV-nek fejlesztési alapunk 10 százalékát, abból a pénzből eddig semmit sem láttunk viszont. Legyünk türelmelemmel, mondták, ha eddig azok is voltunk, most már nem lehetünk nyugodtak. Számunkra létkérdés a fejlesztés. A kooperációs szerződést felelősséggel csak akkor írhatjuk alá, ha a minőségi munkához szükséges feltételeket meg tudjuk teremteni — hallottuk Fortuna Istvántól.

A szövetkezet persze hitelhez is folyamodhatna. Csak hogy szigorúak a feltételek. Előbb a szerződést kellene elkészíteni, utána a hitelt kérné, majd a gépeket megrendelni. Egyszerűen hosszú időt venne igénybe ez a folyamat. A svéd cég pedig azt szeretné, ha a jövő év elején már szállítanák a bútort. A szövetkezet fejlesztési alapja, amely nem több 500 ezer forintnál, legfeljebb az elavult gépkocsik, kisebb gépek lecserélésére elég.

Ahhoz, hogy a mostaninál is gazdaságosabban, kisebb élömlennyel felhasználásával, több, jobb terméket állítsunk elő, legalább négy millió forintra lenne szükség. Ha ez nincs, el kell gondolkodnunk azon, érdemes-e az előbb említett kooperációba bekapcsolódnunk — mondta az elnök.

Kepenyés János

Őszi munkák kampányterve

Mint korábban beszámoltunk róla, a múlt héten ülésezett a megyei mezőgazdasági szervezési bizottság és elfogadta az őszi mezőgazdasági munkák kampánytervét.

A terv szeptember 20-tól, a hibrid kukorica törésének indulásától december 20-ig, a szántások befejezéséig tartalmazza a megye mezőgazdasága előtt álló feladatokat. Legnagyobb munkát a 107 ezer hektárnyi árú kukorica betakarítása jelenti. Mivel még mindig 2–3 hetes késés tapasztalható az érésben, meg kell gyorsítani a vágást. Ezt hátráltatja, hogy kevés a szárító, ezért az üzemeknek a nedves tárolási eljárásokat kell előtérbe helyezniük. A hibrid kukorica törésében 7 ezer diák és 220 katona segít a megyében. A terv szerint napi 12 ezer tonna kukorica kombájnolására lehetőség van jó gépkapacitással.

Kiemelkedően nagy feladatot a 145 ezer hektárnyi őszi búza, őszi káposztaterpeltetése. Ezek talaj-előkészítését nehezíti, hogy régóta nem volt eső, szárazak a talajok. Ennek megfelelően előtérbe kell helyezni a forgatás nélküli maggyártást. A tavaszi vetésű növények alá közel 200 ezer hektáron végzik el az üzemek a mélyszántást, mű- és istállótrágyázást.

A felmérések szerint a nedves nyár fokozta a növények tápanyagfelvételét, ezért a szokottnál jóval alacsonyabb a talajok tápanyagtartalma. A jövő évi termelés érdekében a múlt évinél több tápanyaggal tartható csak fenn a növények számára szükséges

tápanyagszint. Különösen fontos az okszerű műtrágyázás. A megye északi része a déli szövetkezetekhez képest elmaradt a szerves trágyázásban. Gépátcsoportosítások helyi megszervezésével behozható a késés. A talajművelések és trágyázások befejezési határideje december 20-án, csak azokon az árvizes területeken fogadható el lemaradás, ahol a szövetkezetek területének bizonyos részein nyílt víztükrök vannak.

Folyik a megyében a cukorrépa betakarítása is. Több mint 13 ezer hektár termését kell felszedni és biztonságba helyezni. A két cukorgyár ütemezése szabja meg a munka menetét október 10-ig, illetve 20-ig, ezután már korlátozás

nélkül szállíthatnak a termelőik. Már most 105 honvédségi teherautó segít a gyáraknak és a szövetkezeteknek, állami gazdaságoknak a szállításban.

Megfelelő a napraforgóbetakarítás, gépesítése, egyedül a békési tároló árvíz miatti kiesése okoz gondot. Ezért a korábban oda szállító üzemek termését kérés alapján közvetlenül az olajiparnak szállíthatják. A napraforgó vágásához 30 munkanap elegendő, befejezési határideje október 10.

Kiemelt feladat a fagyérzékeny zöldségvények szedése. A paradicsomnak közel 80, a paprikának 70 százalékát adták át a felvásárlóknak. Megkezdődött a sárgarépa szedése is.

Sürgős, hogy a mezőgazdasági üzemek minél előbb mérjék fel szükségleteiket, lehetőségeiket, időben vegyék fel a kapcsolatot más mezőgazdasági és mezőgazdasághoz kapcsolódó üzemekkel, szállítóvállalatokkal. A nehéz, de végrehajtható tervben számítani kell a munkában részt vevők szociális ellátásáról, munkavédelméről. Nagy segítség lehet a végrehajtásban a szocialista munkaversenyek megszervezése. Az esetleges hibák gyors elhárításában az AGROKOR Vállalat őszi ügyeleti nyitvatartással kíván az üzemek segítségére lenni. Eszerint október 6-tól november 30-ig hétköznapokon 7-től 17, szombatonként 7-től 15, vasárnapokon pedig 7-től 12 óráig tart nyitva. Folyamatosan veszi át szombat, vasárnap is a beszállított terményeket a Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat.

Dolgoznak a gépek, ömlik a termés a szállítójárművek pótkocsijaira. Aratják a napraforgót Gyomán is, a Körösi Á. G. földjein
Fotó: Veress Erzs